

Mishnah Menahot, chapter 7

משנה מנחות פרק ז

(1) The thanksgiving-offering required five *se'ah* [of flour], Jerusalem measure, which are six *se'ah* desert measure; [this being equivalent to] two *eifah*, for an *eifah* is three *se'ah*, [or equivalent to] twenty tenths [of an *eifah*], ten [tenths of an *eifah*, i.e., an *eifah*] for the [ten] leavened loaves and ten [tenths of an *eifah*, i.e., an *eifah*] for the [thirty] unleavened loaves. Ten for the leavened loaves, [i.e.,] one tenth [of an *eifah*] for each

loaf; And ten for the unleavened loaves, regarding the unleavened loaves there were three kinds: חלות — loaves, ריקין — wafers, and רבוכה — scalded loaves, thus there were three and one third tenths of flour for each kind [of unleavened loaf, which is], three loaves to every tenth [of an *eifah*]. By the Jerusalem measure [of five *se'ah* which are not divisible by tenths of *eifot*, rather,] they were thirty *kav* [six *kav* per *se'ah*], fifteen [*kav*] for the leavened loaves and fifteen [*kav*] for the unleavened. Fifteen for the leavened loaves, [i.e.,] one *kav* and one half for each loaf; And fifteen for the unleavened, regarding the unleavened loaves, there were three kinds: חלות — loaves, ריקין — wafers, and רבוכה —

בנו עובדיה מברטנורא

א התורה. חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות. חמש סאין של ירושלמיות הן ש מאותן שהיו במדבר בימי משה. שהוסיפו על המדה שהיתה בימי משה שתות. דקיימא לן מוסיפין על המדות ואין מוסיפין יותר משתות. ואותו שתות הוא שתות מלבר: שתי איפות. כלומר, הנך שש סאין הם שתי איפות, שהם עשרים עשרון, שהרי בכל איפה עשרה עשרונות: עשרה לחמץ. עשרה עשרונים לעשר חלות חמץ שבתודה: רבוכה. חלוטה במים רותחין קרויה רבוכה. ורמב"ם פירש, רבוכה מרובה בשמן וקלוייה בו, לפי שהיה בה שמן כנגד החלות והרקיקים: נמצאו שלשה עשרונות ושליש לכל מין ומין. שבמצה: שלש חלות לעשרון. דהוּוּ להו עשר חלות לשלשה עשרונות ושליש: במדה ירושלמית. שלא היו בה עשרונות אלא קבים, הוּוּ הנך חמש סאין שלשים קבין. שהסאה ששה קבים. ובגמרא ברייתא מיייתי מגזירה שוה שכל מין ומין מארבעה מינים שבתודה היו באים עשר חלות, ואמר, נאמר כאן והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה', ונאמר בתרומת מעשר [ממנו] תרומה לה', מה להלן אחד מעשר, אף כאן אחד מעשר. ולמדנו שמין אחד של חמץ היה עשרה עשרונים כנגד שלשה מינים של מצה, כדכתיב (ויקרא ז) על חלות לחם חמץ,

א התורה היתה באה חמש סאין ירושלמיות, שהן שש מדבריות, שתי איפות, והאיפה שלש סאין, עשרים עשרון, עשרה לחמץ ועשרה למצה. עשרה לחמץ, עשרון לחלה. ועשרה למצה, ובמצה שלשה מינים, חלות וריקין ורבוכה, נמצאו שלשה עשרונות ושליש לכל מין, שלש חלות לעשרון. במדה ירושלמית היו שלשים קב, חמשה עשר לחמץ, וחמשה עשר למצה. חמשה עשר לחמץ, קב וחצי לחלה. וחמשה עשר למצה, והמצה שלשה מינים, חלות וריקין ורבוכה,

scalded loaves, thus there were five *kav* for each kind [which is], two loaves to every *kav*.

(2) The inauguration [meal-offering, establishing Aharon and his sons as priests (Leviticus 8:22-28)] consisted of [unleavened loaves] like the unleavened loaves of the thanksgiving-offering, namely, חלות — loaves, רוקיין — wafers, and רבוכה — scalded loaves. The Nazirite

meal-offering [brought on the day of his shaving] consisted of two thirds [i.e., two out of the three types] of the unleavened loaves of the thanksgiving-offering. Namely, loaves and wafers, but not scalded loaves; thus there were ten *kav* [i.e., two thirds of the fifteen *kav*, required for the thanksgiving-offering] by the Jerusalem measure which are six tenths [of one *eifah*] and the remainder [of two thirds of one tenth, for a total of six and two thirds tenths, since each type of the unleavened thanksgiving-offering required three and a third tenths of flour]. And from each kind [of the four types of loaves in the thanksgiving-offering] the priest took one tenth part as *terumah*, as it is written, “And he will bring from it one of each type of loaf, as an elevated offering to the Lord; [to the priest ....]” (Leviticus 7:14) “One” [means]: that he may not take that which is broken. “One of each type”— that each type of offering shall be equal [in size, i.e., ten loaves

רבנו עובדיה מברטנורא

אמרה תורה כנגד חמץ הבא מצה: **ב המלואים**. שהיו בימי משה כשנתחך אהרן ובניו לכהונה: **היו באים כמצה שבתודה חלות ורוקינים ורבוכה**. דכתיב במלואים (ויקרא ה) ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורוקין אחד, חלת מצה אלו חלות, וחלת לחם שמן זו רבוכה דמוסיף בה שמן כנגד חלות ורוקינים, ורוקין זה רוקין: **נזירות**. לחמי נזיר, שנאמר (במדבר ו) וסל מצות סולת חלות בלולות בשמן ורוקין מצות משוחים בשמן. ורבוכה לא הוזכר שם: **שני ידות**. שני חלקים של מיני מצה שבתודה היו בניירות. וכדמפרש ואזיל: **נמצאו**. לנזירות: **עשרה קבין**. שהרי בשלשה מיני מצה שבתודה היו חמשה עשר קבין, והוה להו עשרה שני ידות של חמשה עשר: **שהן ששה עשרונות ועדוין**. כלומר, ועוד שנוסף עליהן. שהרי היו שלשה עשרונות ושליש לכל מין כדאמרן לעיל גבי מצה שבתודה, נמצא לשני מינים ששה עשרונות ושני שלישי עשרון. והיינו דקאמר ששה עשרונות ועדוין: **ומכולן**. מכל ארבעה מינים שבתודה היו הכהנים נוטלים אחד מעשרה תרומה: **שלא יטול פרוס**. שבור וחתוך: **שיהיו כל הקרבנות שוין**. המינים יהיו שוין, עשר

נמצאו חמשת קבים לקל מין, שתי חלות לקב: **ב המלואים** היו באים כמצה שבתודה, חלות ורוקינים ורבוכה. הנזירות היתה באה שתי ידות כמצה שבתודה, חלות ורוקינים, ואין בה רבוכה, נמצאו עשרה קבים ירושלמיות, שהן ששה עשרונות ועדוין. ומכלן היה נוטל אחד מעשרה תרומה, שנאמר (ויקרא ז), והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה לה'. אחד, שלא יטול פרוס. מכל קרבן, שיהיו כל הקרבנות שוין, ושלא

for each type], and that he must not take [*terumah*] from one kind of offering for the other [i.e., he takes one loaf from each type and not four loaves of one type for all four types]. “To the priest who splashes the blood of the peace-offering;” but the rest [the thirty six loaves] were eaten by the owner.

(3) If one slaughtered the thanksgiving

-offering within [the Temple Courtyard] and their accompanying loaves were outside the wall [at the time], the bread is not sanctified. If he slaughtered it before [the loaves] had become crusted in the oven, or even if all except one had become crusted, the loaves are not sanctified [because before crusting, the loaves are referred to as dough and not loaves]. If he slaughtered the thanksgiving-offering [intending to eat from it] outside its proper time [*pigul*], or outside its proper place, the loaves [though invalid,] are [nevertheless,] sanctified. If he slaughtered it and the animal was found to be *treifah*, the loaves are not sanctified [since it was already invalid before its slaughter]. If he slaughtered it and it was found to have a[n unnoticeable] blemish, Rabbi Eliezer says: [Since the law regarding unnoticeable blemishes is, that if already offered upon the altar, they are not removed, therefore] the loaves are [nevertheless,] sanctified, but the Sages say: [Since they are not offered at the outset] they are not sanctified. If he

רבנו עובדיה מברטנורא

חלות לכל מין: **שלא יטול תרומה מקרבן על חברו**. שאם היו ממין זה חמשה וממין זה חמשה עשר, נמצא מפרש מזה על זה: **ג השוחט את התודה בפנים**. לפניו מן העזרה: **ולחמה חוץ לחומה**. בגמרא מוקמינן לה חוץ לחומת בית פאגי. רבותי פירשו חוץ לחומה החיצונה של ירושלים. (אבל חוץ לעזרה קדוש). ואע"ג דכתיב (ויקרא ז) והקריב על זבח התודה חלות, דמשמע לכאורה שיהא הלחם אצלה בשעת זביחה, לא דרשינן על בסמוך. והרמב"ם גורס בית בגי. ומפרש שהוא מקום קרוב להר הבית אלא שהוא חוץ לחומת הר הבית ושם אופים המנחות, ועל שם כך היו קורים לו בית בגי, לשון פת בג המלך: **עד שלא קרמו בתנור**. לאו לחם נינהו אלא עיטה בעלמא: **שחטה**. על מנת לאכלה חוץ לזמנה, קדש הלחם ונפגל. על מנת לאכלה חוץ למקומה, קדש הלחם ונפסל. וטעמא דקדש הלחם, משום דפסולו בקודש, וקיימא לן כל שפסולו בקודש הקודש מקבלו: **שחטה ונמצאת טריפה לא קדש הלחם**. דפסולו קודם שחיטה הוא: **שחטה ונמצאת בעלת מום רבי אליעזר אומר קדש**. בגמרא מוקי לה בדוקין שבעין, דבכי האי מומא סבר רבי אליעזר דאם עלו לא ירדו

slaughtered it with the intent of another name [i.e., another sacrifice], and so, too, if the ram of the inauguration-offering or the two lambs offered at Shavuot were slaughtered with the intent of another name, the [accompanying] loaves are not

לֹא קָדֵשׁ. שְׁחָטָהּ שְׂלֵיאַ לְשִׁמְהָ, וְכֵן אֵיל המלואים וְכֵן שְׁנֵי כִבְשֵׁי עֲצֵרַת שְׁשֻׁחָטֵן שְׂלֵיאַ לְשִׁמּוֹן, לֹא קָדֵשׁ הִלָּחֵם: דְּנִסְכִּין שְׁקָדְשׁוֹ בְּכָלִי וְנִמְצָא הַזֶּבַח פְּסוּל, אִם יֵשׁ שָׁם זֶבַח אַחֵר, יִקְרָבוּ עִמּוֹ. וְאִם לֹא, יִפְסְלוּ בְּלֵינָה. וְלֹד תּוֹדָה וְתַמְרוּרָתָהּ, וְהַמְפִּירֵישׁ תּוֹדָתָהּ וְאֶבְדָּהּ

sanctified.

(4) If the libations [which accompany a burnt-offering or peace-offering] had already been sanctified in a vessel [i.e., they were in a vessel when the slaughter of the animal took place, which sanctified them] when the animal sacrifice was found to be invalid [i.e., the blood when splashed became invalid], if [this was a communal sacrifice and] there is another animal sacrifice [which requires libations and which already had been slaughtered at the time this one becomes disqualified], they may be offered with it [the Sages instituted that all communal libations, when offered, are with the intent that if they are not required for the sacrifice now being offered, they may be offered with any other sacrifice as well]; but if not, [it is as if] they became invalid by remaining overnight [and if the libations were not in a vessel when the sacrifice was slaughtered, he may bring them later, because it is not necessary for the libations to be brought the same day as the sacrifice]. The young of a thanksgiving-offering [i.e., whose mother was sanctified as a thanksgiving sacrifice], its substitute [its owner said; Let this animal be a substitute for that one, in which case both are now thanksgiving-offerings], and the animal which was separated instead of a thanksgiving-offering which was lost [and later found and slaughtered before the

רבנו עובדיה מברטנורא

הואיל ואין מומן ניכר, הלכך קדש הלחם. ואין הלכה כרבי אליעזר: **שלא לשמה**. לא קדש הלחם, דכתיב (ויקרא ז) על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תורת שלמיו, על זבח שנובח לשם תורת שלמיו: **וכן איל המלואים**. לפי שהם היו תחלה לכל הקרבנות, נקט איל המלואים. והוא הדין לאיל נזיר. דמלואים כקרבן יחיד הן חשובים: **ד נסכים שקדשו בכלי**. לאו דוקא בכלי. שאין נסכים מתקדשים ליפסל ביוצא ובלינה ואע"פ שקדשו בכלי, אלא בשחיטת הזבח, דכתיב זבח ונסכים, הנסכים תלוים בזבח: **ונמצא הזבח פסול**. שנפסל בזריקה. דאילו בשחיטה נפסל, לא קדשו נסכים: **אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו**. בנסכים של צבור מוקמינן לה למתניתין, משום דלב בית דין מתנה עליהם, אם הוצרכו לזבח זה הוצרכו ואם לאו יהיו לזבח אחר, אבל בנסכים של יחיד אין כשרים לזבח אחר. ואפילו נסכים של צבור אין קרבים עם זבח אחר אלא אם כן היה אותו זבח זבח כשנפסל הזבח הראשון. אבל אם לא היה זבח בשעה שנפסל הזבח הראשון, אין קרבים עם הזבח

other, separated in its stead, was slaughtered], [these, which are now also sacrificed] do not require the [accompanying] meal-offerings, for it is written, "Then he must offer, along with the **thanksgiving-offering**: [Unleavened loaves mixed with oil];" (Leviticus 7:12) — the **thanksgiving**

והפריש אחרת תחתיה, אינן טעונין לחם, שנאמר (ויקרא ז), והקריב על זבח התודה, התודה טעונה לחם, ולא ולדה ולא חליפתה ולא תמורתה טעונין לחם: ה האומר הרי עלי תודה, יביא היא ולחמה מן החלין. תודה מן החלין ולחמה מן המעשר, יביא היא ולחמה מן החלין. תודה מן המעשר ולחמה מן החלין,

-offering requires the meal-offering, but its young, that which is brought in its place, and its substitute, do not require the meal-offering.

(5) If one said; Behold I take upon myself [to bring] a thanksgiving-offering, he must bring both it and its loaves from that which is not consecrated [and not from *ma'aser sheni* (i.e., second tithes, which must be eaten in Jerusalem or redeemed with money, and the funds taken to Jerusalem to purchase food to be eaten there) since anything which is obligatory must be brought from that which is not consecrated]. [If he said;] The thanksgiving-offering from that which is not consecrated and its loaves from [second] tithe [money], he must bring both it and its loaves from that which is not consecrated [since he vowed the thanksgiving-offering, he automatically must bring its loaves which are subsidiary to it]. [If he said;] The thanksgiving-offering from second tithe [produce] and its loaves from that which is not consecrated, he may bring it. [If

רבנו עובדיה מברטנורא

האחר. ומתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, יקרבו עמו, במה דברים אמורים שהיה זבח זבוח באותה שעה, אבל אם לא היה זבח זבוח באותה שעה, נעשה כמו שנפסלו בלינה ופסולים. והכי מפרשא מתניתין בגמרא. וכל זמן שלא נתקדשו נסכים בכלי, אע"פ שנשחט הזבח, יכולים להקריב נסכים אפילו אחר כמה ימים. דקיימא לן מביא אדם קרבנו היום ונסכו אפילו אחר כמה ימים. בין נסכים של יחיד בין נסכים של צבור. וכן מצורע מביא אשמו היום, ולוג שמן שלו לאחר כמה ימים: **ולד תודה**. שהפריש תודה מעוברת וילדה: **וכן המפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם**. הראשונה, אם נמצאת לאחר הקרבת שניה. וכן שניה אם נמצאת הראשונה קודם הקרבתה והקריב ראשונה, שוב אין השניה טעונה לחם: **חליפתה**. היינו מפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה: **תמורתה**. כגון שעומדת בעין ואומר זו תמורת זו, וכתביב (ויקרא כז) והיה הוא ותמורתו יהיה קודש: **ה יביא היא ולחמה מן החולין**. ולא מן המעשר. דכיון דאמר הרי עלי, הוי ליה דבר שבחובה, וכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין: **ואם אמר הרי עלי תודה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא ולחמה מן החולין**. דלחם נגרר אחר תודה, וכיון דאמר הרי עלי תודה מן החולין, בעל כרחיה איחייב ליה בלחם, הלכך האי דמהדר ואמר לחמה מן המעשר לאו

he said;] Both the thanksgiving-offering and its loaves from second tithe, he may bring it; but he may not bring it [the loaves] from second tithe wheat. Rather, only from second tithe money [i.e., money which was used to redeem *ma'aser sheni*; the loaves are as the thanksgiving-offering. Just as it cannot come from second tithes, so, too, its loaves].

(6) From where [is it derived] that if a man says: I take upon myself [to offer]

a thanksgiving-offering, he may bring it only from that which is not consecrated? Because it is written, "You will offer the Pascal sacrifice to the Lord your God of the flock and cattle." (Deuteronomy 16:2) But isn't the Passover-offering brought only from lambs and goats? Why then is it written "Of the flock and cattle?" It is to compare whatever is brought from the cattle and flock with the Passover offering: Just as the Passover offering is obligatory and offered only from that which is not consecrated [since at the time of the first Pascal sacrifice, there were no second tithes and all subsequent Passover offerings are to be performed in the same manner], so, too, everything that is obligatory [such as when one vows to bring a thanksgiving-offering, it] must be offered only from that which is not consecrated. Therefore if a man says: I take upon myself [to offer] a thanksgiving-offering, or I take upon myself [to offer] a peace-offering, since these are obligatory, they must be offered only from that which is not

בכנו עובדיה מברטנורא

כלום הוא: תודה מן המעשר ולחמה מן החולין יביא. כלומר, יביא כמו שגדר. ולא חובה. דכל שכן אם יביא שניהם מן החולין דשפיר עבד. אלא אם רצה להביא כמו שגדר, יביא: ולא יביא הלחם מחטי מעשר שני עצמו. דלחם דומיא דשלמים בעינן, מה שלמים ממעות מעשר שני ולא ממעשר שני עצמו, אף לחם כן: ו מה פסח שהוא בא בחובה אינו בא אלא מן החולין. דפסח מצרים לא בא אלא מן החולין, שעדיין לא היתה להם שום תבואת מעשר שני שאין מעשר אלא משנכנסו לארץ, ומה פסח מצרים לא בא אלא מן החולין, אף פסח דורות אינו בא אלא מן החולין, שהרי הוא אומר (שמות יג) ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה, שיהו כל עבודת החודש הזה כזה של מצרים: אף כל דבר דבחובה נמי וכו'. לפיכך, האומר הרי עלי תודה או שלמים הואיל וקן

יביא. (התורה) היא ולחמה מן המעשר, יביא. ולא יביא מחטי מעשר שני, אלא ממעות מעשר שני: ו מנין לאומר הרי עלי תודה, שלא יביא אלא מן החולין, שנאמר (דברים טו), וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר, והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים. אם כן למה נאמר צאן ובקר, אלא להקיש כל הבא מן הבקר ומן הצאן לפסח, מה הפסח שהוא בא בחובה אינו בא אלא מן החולין, אף כל דבר שהוא בא בחובה, לא יבוא אלא מן החולין. לפיכך, האומר הרי עלי תודה, הרי עלי שלמים, הואיל והם באים חובה, לא

consecrated [except in the case where he says up front; I will bring it from *ma'aser sheni*, as above]. The libations in all cases [even if he says: I will bring it from *ma'aser sheni*,] must be offered only from that which is not consecrated. [Since no portion of the libations are consumed by the person, rather, it is all offered up upon the altar, therefore, one cannot use *ma'aser sheni* funds to purchase it. However, regarding the peace-offering itself where a portion is eaten by the owner, it may be purchased from *ma'aser sheni* funds].

רבנו עובדיה מברטנורא

באים חובה דקאמר הרי עלי, לא יביא אלא מן החולין: והנסכים. אפילו אמר הרי עלי להביא ממעשר, לא יביא אלא מן החולין. דכי שרא רחמנא לאתויי שלמים ממעשר הני מילי שלמים גופייהו דבני אכילה נינהו, אבל נסכים דבליל הם, לא יביאו מן המעשר: